

Anna Johansson, Bagaregården

berättar för Sture Hjalmarsson 1983-03-17

Jag är född den 13 mars 1890 på torpet Tefälla under Attorp. Mina föräldrar hette Mina och Oskar Magnusson och de hade antagligen bott på Tefälla sedan de gifte sig. Jag hade en äldre syster som hette Olivia, senare Olivia i Sjögården, och en bror som hette Karl. Jag hade en syster till, men hon dog som liten.

(Gertrud Gudiva, 18/10 1894 – 17/9 1895)

Jag var inte mer än 6-7 år då min far dog. Vi kunde inte sköta torpet då, utan mor flyttade med oss fram till Attorp och blev mjölkerska. Där fick vi bo i en liten stuga, Dammen kallade dom den och den låg nere vid sänkan vid dammen. Det var ett dåligt hus med bara ett rum och i det var det en öppen spis där man fick laga maten. I den eldade ve med ved och så hade vi kokkärl och stekpanna med fötter som man fick ställa direkt på elden, när man skulle koka och steka.

Det var inte lätt för mor att klara sig med sina barn i denna dåliga bostad. Jag minns inte vad hon hade för betalning för sitt arbete. Men hon hade nog lite ”stat” det vill säga lite mjöl, mjölk och lite annat som blev på gården. Dessutom hade hon den lilla stugan som vi bodde i och lite ved att elda med.

Den som ägde Attorp då var den adliga fröken Helene Charlotte Olivercreutz. Hon hade också en bror som hette Wilhelm. Han var där ibland men han ägde nog Finnby och Övrap också.

Då var det många torpare under Attorp. På gården därframme hade de en rättare, en forare, en kusk, minst en piga och mor, som var mjölkerska. På den tiden ägde Attorp många gårdar i socknen, flera gårdar i Sämbyn och i Götåkra.

I småskolan gick jag för en lärarinna som hette Albertina. Jag vet inte om hon hade någon lärarinneexamen, men hon skulle ju föreställa lärarinna och hon lärde oss bra. På den tiden var det en flyttande småskola, så jag gick på tre olika

ställen. Det var på Brobacken i Säm, i en stuga som kallades Bergastugan, som låg i skogen innanför Kyrkås och så i Skrivaregården i Vegby. I tre år gick jag i småskolan och sedan började jag hos Sjöqvist. Det var en sträng lärare. Han slog barnen om de inte kunde sina läxor. Det var inte snällt av honom, för alla har ju inte lika lätt för att lära.

Den som ägde Ågården då, hette Gustaf Nilsson. Han var farfar till den nuvarande ägaren Gustav Nilsson, men han var gammal och hade flera arrendatorer på gården. Jag tycker jag minns lite av den gamle Gustaf Nilsson.

Jag flyttade tillbaka till Tefälla igen, när jag slutat skolan, för min moster Frida, som var gift med Wille Lorentsson övertog Tefälla när vi flyttade därifrån och de hade inga barn så de tog mig som fosterbarn. När jag gick och läste för Lönnerblad i Bondegärde, så gick jag från Tefälla, över Dal och därifrån en rättöversväg till Bondegärde.

Östes (Fägerstenstorp) var ett torp som inte låg så långt från Tefälla och torpet Vilöta låg längre upp mot Marbäcksgränsen.

Sedan flyttade min moster och morbror till Sävatorp i Finnekumla och då följde jag med dit. Sävatorp var ett torp under Finnekumla gård. Jag hade då börjat att sy byxor och jag sydde då åt en Boråsfirma. Det var alla sorters byxor och de kom tillskurna, så det var bara att sy ihop dem. Jag hade en gammal symaskin som jag fick trampa.

Men så dog min moster och jag tyckte inte att jag ville stå för hela hushållet, så jag flyttade till min bror på Betåsen, som ligger längst söder ut i Finnekumla.

Min morbror Wille Lorentsson gifte om sig och blev far till Erik Lorentsson som bor i Sävatorp ännu.

Betåsen var ett torp under Övrarp och det hörde väl till Sparre-släkten. Min bror Karl hade då vuxit upp så att han kunde ta ett torp och min mor bodde då hos honom. Men så dog Karl och vi fick lov att flytta från Betåsen. Vi hyrde ett litet

tag nere i Vegby och sedan hyrde vi något år på Ågården. Min mor och hennes syster Lotta köpte sedan Brobacken av Albertina och jag bodde hos dem några år, innan jag gifte mig.

Bagaregården hade varit en gård från början och där bodde då Edvin och Kalles föräldrar. De flyttade sedan ned till Amerika och Edvin och Kalle övertog gården. De brukade den tillsammans ett tag, men delade sedan upp den i två gårdar.

I Bagaregården fick man ju leva av vad som blev på jordbruket och dessutom försöka att skrapa ihop lite till det man måste köpa. När våra barn var små hade man aldrig några pengar till något utom det allra nödvändigaste, men man har ju aldrig varit van vid något överflöd.

Anna Johansson, Bagaregården Södra Säm

föddes 13/3 1890 och gick ur tiden den 28 maj 1983, jordfästes den 3 juni 1983.

Anna och Edvin vigdes den 2 mars 1923 av kyrkoherde Viktor Johnsson.

(Edvin Johansson, född 6 / 6 1887, död 19 / 5 1966)